

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Rufina Telletxea Ollokiegi

*Hernani,
Gipuzkoa
(1931)*

Aurkibidea

Biografia

Santanderren jaio zen Rufina, bere gurasoak aitaren lanarengatik han zeudelako bizitzen. Lau senidetan 3.a zen bera eta gerra hasi zenean, aita nazionalen kontra joan zen borrokara. Bere bi izeba joan ziren haurrak Hernanira ekartzera eta ordutik bertan bizi izan da. Lehen aldiz orduan entzun zuen euskaraz hitz egiten, aita eta ama hernaniarrak izanagatik inoiz ez baitzien euskaraz hitz egin etxean. Karabel auzoan bizi izan ziren izebekin eta amarekin bederatzi urte bete zituen arte eta gero Ospitalera joan ziren bizitzera gerran kaltetutako haur gehiagorekin batera. Han eskola ona ikasi zuten mojekin eta baita solfeo eta piano pixka bat ere. Handik Lizeagara joan ziren urte batzuen burura bere senarra izango zenaren pisura maizter. Urte batzuetara ezkondu eta Hernanin bizi izan ziren bost seme-alabako familia osatuz.

Zintak

HER-054

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-07-21
- **Iraupena:** 65 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Aitona Kubako gerran

- **Erref:** HER-054/001
- **Iraupena:** 0:04:27. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:04:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerra aurea » XIX. Mendea

Laburpena:

Izen-abizenak. Gurasoen jatorria. Aitona Kubako Gerran izan zen.

2. Santanderren jaioa

- **Erref:** HER-054/003
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:07:03. **Bukatu:** 00:09:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aitaren aldeko amonaren jatorria. Jaiotze-data. Santanderren jaioa. Aita mekanikoa zenez, leku batetik bestera ibiltzen zen familiarekin lanerako deitzen zioten lekuan. Lau senide izan ziren.

3. Etxean gazteleraz

- **Erref:** HER-054/004
- **Iraupena:** 0:04:26. **Hasi:** 00:09:34. **Bukatu:** 00:14:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Jarrera politikoak » Sozialistak

Laburpena:

Ama hizkuntza gaztelera zuen, etxean ez baitzieten euskaraz egiten. Aita sozialista zen eta ez zion euskarari garrantziarik ematen. Sozialistak internazionalistak ziren eta abertzaleak ingurutzokoak. Izebak gurasoekin euskaraz egiten zuenez, haiei entzunda ikasi zuen.

4. Aita sozialista, batailoi-buru

- **Erref:** HER-054/005
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:14:00. **Bukatu:** 00:17:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Aita gerrara joan behar zenez, izeba bila joan zitzaien Karabelen bizitzeko. Aita gortuta etorri zen gerratik baina zauririk gabe, bonba artean ibili bazen ere. Aitak ofizioa Eibarren ikasi zuenez, batailloiko arduraduna zen. Horregatik hartu zuten preso.

5. Aita fusilatu egin zuten

- **Erref:** HER-054/006
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:17:08. **Bukatu:** 00:21:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Aita kartzelan sartu zuten gerra garaian eta hiru urtez han egon ostean, 1940an fusilatu egin zuten. Santanderreko portuan zeudela, itsasontziz Hernanira etortzeko, aitarekin topo egin zuten eta han bertan atxilotu zuten, 1937an. Orduan ikusi zuen aita azkenekoz.

6. Sei urterekin Hernanira

- **Erref:** HER-054/008
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:23:30. **Bukatu:** 00:25:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Sei urte zituela aitaren arrebaren etxera etorri ziren, 1937an. Eskolan Agustina Zapiain eta (Presen) Miner izan zituen maistra, hernaniarrak.

7. Euskara ikasten, entzunez eta euskaltegian

- **Erref:** HER-054/009
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:25:40. **Bukatu:** 00:28:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Izebak ere ez zien euskaraz egiten eta helduen artean euskaraz egiten zutenez, entzunez ikasi zuen Rufinak. Euskaltegian urtebetez aritu zen. Semea gaixotu zitzaionez, utzi egin behar izan zuen.

8. Hemeretzi urterekin ezkondu

- **Erref:** HER-054/011
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:30:27. **Bukatu:** 00:33:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Hemeretzi urterekin ezkondu zen Rufina, hamabost urte zaharragoa zen mutilarekin. Rufinaren aitak amak baino hobeto prestatzen omen zituen jatorduak.

9. Ospitalean bizitzen

- **Erref:** HER-054/013
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 00:34:59. **Bukatu:** 00:38:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Bederatzi urtera arte Karabelen bizi izan zen. Izebak oinaze handiz bizi izan zuen aita fusilatu izana. Amona inude egon zen etxekoek ospitalean bizitzeko kuota ordaitzen zieten Rufina eta senideei. Umezurtzak eta nagusiak bizi ziren.

10. Goi mailako ikasketak mutilentzat

- **Erref:** HER-054/018
- **Iraupena:** 0:04:59. **Hasi:** 00:51:50. **Bukatu:** 00:56:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Bere anaiek ofizioa ikasi zuten Deustun. Rufinari josteko aukera eman zioten eta onartu egin behar izan zuen.

11. Euskara ikasi nahia

- **Erref:** HER-054/020
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:58:25. **Bukatu:** 01:01:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Senarrarekin gazteleraz egiten zuen, hura abertzale sutsua bazen ere. Euskara ikasi nahia izan du beti. Hernanin ez zen batere entzuten euskara. Oso debekatua zegoen ordurako.

12. Seme-alabekin euskaraz

- **Erref:** HER-054/021
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 01:01:26. **Bukatu:** 01:03:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Seme-alabei euskaraz egiten saiatu zen ume zirela. Eskolan haiek ere erdaraz egiten zutenez, galdu egin zuten. Seme gazteena ikastolan ibili zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-07-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com